

RAPORT

z realizacji działań strażniczych

Biura Monitoringu

Kujawsko-Pomorskiej Federacji Organizacji Pozarządowych

„Kto nie konsultuje, nie ma racji”

Toruń, 05 lutego 2014 roku

Raport powstał w ramach projektu „Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych – rzecznik organizacji i partner we współpracy międzysektorowej” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt ten jest realizowany w ramach Poddziałania 5.4.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki przez dwie organizacje pozarządowe – Pomorską Fundację Rozwoju, Kultury i Sztuki oraz Kujawsko-Pomorską Federację Organizacji Pozarządowych. Raport jest publikacją upowszechnianą nieodpłatnie.

Raport obejmuje okres: 10.2011-12.2013

Streszczenie raportu

Raport zbiera liczne obszary aktywności Kujawsko-Pomorskiej Federacji Organizacji Pozarządowych w zakresie konsultacji społecznych. Tym samym ma odmienną strukturę od innych raportów z działań monitoringowych i strażniczych Federacji. Raport ten jest bowiem bardziej przeglądem działań niż relacją z ich zaplanowania, wykonania i wyników.

W raporcie wskazane są trzy obszary aktywności Federacji, które pokazują nie tylko, że wciąż niezbędne jest dopominanie się strony pozarządowej o uwzględnienie jej głosu przy tworzeniu i realizacji polityk publicznych, ale materiał ten stanowi również krótki przegląd wybranych działań Federacji na rzecz upowszechniania konsultacji społecznych.

I. Dlaczego konsultacje są dla nas ważne?

Jak pokazuje dotychczasowa praktyka konsultacji społecznych w Polsce nadal są one najczęściej prowadzone w sposób bardzo schematyczny i bez faktycznej dyskusji, ograniczając się do najprostszych form kontaktu. Jednocześnie **znaczenie dokumentów, których konsultacje dotyczą jest bardzo duże** – mowa tu nie tylko o kluczowych dla relacji samorząd-organizacje pozarządowe programach współpracy, ale także o strategiach i programach sektorowych i środowiskowych, dokumentach dotyczących planowania wydatkowania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych. Pojawia się więc wyraźna **potrzeba, aby to organizacje pozarządowe zachęcały samorządy i instytucje publiczne do świadomego prowadzenia konsultacji**, w tym do wszelkich form otwartej dyskusji, spotkań oraz konsekwentnego stosowania form konsultacyjnych na każdym z etapów powstawania dokumentów. Jednocześnie niezwykle istotne jest, **aby organizacje uczestniczyły świadomie w konsultacjach** i nie bały się krytycznego podejścia do dotychczasowych, jak i do planowanych rozwiązań.

Dlaczego udział w konsultacjach jest ważny dla organizacji? Forma konsultacji, w tym opisane w przepisach prawa obowiązki ich organizatorów, pozwalają organizacjom w sposób jawny i bezpośredni wpływać na kształtowanie polityk publicznych. Pozwalają na wyrażanie apeli, zgłaszanie postulatów, formułowanie propozycji oraz dokonywanie ocen. Pozwalają także na upowszechnianie wniosków płynących z codziennej pracy NGO.

Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych jako organizacja na swój sposób specyficzna, bo funkcjonująca w formule związku stowarzyszeń, zajmuje się przede wszystkim *reprezentowaniem organizacji członkowskich oraz rzecznictwem na rzecz środowiska pozarządowego*. Przy tak sformułowanych celach statutowych, dla Federacji uczestnictwo w konsultacjach jest czymś naturalnym, a wręcz koniecznym, przy czym zainteresowanie konkretnymi konsultacjami łączy się oczywiście z obszarami aktywności i zainteresowania podmiotów członkowskich Federacji.

Działalność Federacji w odniesieniu do konsultacji społecznych można podzielić na aktywność na trzech poziomach problemowych i przyporządkować im konkretne cele:

1. Zabieganie o zastosowanie konsultacji społecznych przy planowaniu konkretnych działań publicznych oraz zabieganie o realizację konsultacji na właściwym poziomie jakościowym gwarantującym faktyczny wpływ organizacji pozarządowych na konsultowane działania i dokumenty

Konsultacje społeczne nie są jeszcze zbyt powszechne. Nierzadko organizacje muszą się ich domagać, dopominać o ich zorganizowanie. Jeszcze częściej zdarza się, że konsultacje prowadzone są w prosty, wręcz schematyczny sposób (jak zbieranie uwag do obszernego dokumentu wyłącznie w drodze korespondencyjnej przez e-mail). W efekcie takiego podejścia, ani organizacje pozarządowe, które przekazały uwagi i propozycje, ani też jednostka publiczna, która przyjęła konsultowany wcześniej dokument nie czują się w pełni za niego odpowiedzialni, a tym bardziej z nim związani.

W niniejszym raporcie opisane są dwa przykłady działań Federacji, które zostały sprowokowane bądź to niską jakością prowadzenia procesu konsultacyjnego, bądź też dopuszczeniem do partycypacji w planowaniu działań wąskiego grona osób i podmiotów (z pominięciem głosu sektora pozarządowego).

2. Przygotowanie, stymulowanie i wspieranie środowiska NGO do przejmowania roli aktywnego i świadomego uczestnika konsultacji

Coraz bardziej widać wyraźną potrzebę, aby to organizacje pozarządowe zachęcały samorządy i instytucje publiczne do świadomego prowadzenia konsultacji, w tym do wszelkich form otwartej dyskusji, spotkań oraz konsekwentnego stosowania form konsultacyjnych na każdym z etapów powstawania dokumentów. W niniejszym raporcie wskazane są przykłady działań Federacji w zakresie upowszechniania konsultacji i przygotowywania do nich innych.

3. Aktywny udział w konsultacjach społecznych na szczeblu ogólnopolskim, regionalnym oraz lokalnym oraz współpraca z samorządami na rzecz testowania i promowania różnych metod konsultacji

Konsultowanie jest wyzwaniem zarówno dla organizatorów konsultacji, jak i dla uczestników. Obie strony muszą bowiem nie tylko wierzyć w zasadność konsultacji, ale także przygotować się do konsultacji i zaangażować w wypracowywanie wspólnych ustaleń, traktując głos drugiej strony jako równoważny i oddawany z intencją dążenia do znalezienia jak najlepszego rozwiązania. W niniejszym raporcie opisane zostały wspólne działania Federacji z gminnymi i powiatowymi samorządami na rzecz konsultacji społecznych, zwłaszcza na rzecz stworzenia prostych i efektywnych modeli konsultacji.

II. Działania konsultacyjne

Przyjrzyjmy się po kolei wszystkim przykładom działań w każdym z trzech obszarów aktywności Federacji w odniesieniu do zagadnienia konsultacji społecznych.

1. Zabieganie o zastosowanie konsultacji społecznych przy planowaniu konkretnych działań publicznych oraz zabieganie o realizację konsultacji na właściwym poziomie jakościowym gwarantującym faktyczny wpływ organizacji pozarządowych na konsultowane działania i dokumenty

Przykład 1: Październik 2011 roku.

Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego prowadzi konsultacje *Planów działania dla Priorytetów VI-IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na 2012 rok*, czyli dokumentów opisujących na jakie projekty i na jakich zasadach wydatkowane będą w regionie środki Europejskiego Funduszu Społecznego w 2012 roku. Konsultacje trwają... cztery dni a informacja o ich ogłoszeniu pojawia się wyłącznie na stronie internetowej urzędu poświęconej funduszom unijnym. Chodzi jednak o plany finansowe o wartości ponad 100 mln złotych i zasady dla konkursów, w których średnio wpływa od kilkunastu do ponad stu wniosków o dofinansowanie. Federacja oprotestowała zaistniałą sytuację w liście otwartym do dyrektora instytucji organizującej konsultacje (Departament Spraw Społecznych Urzędu Marszałkowskiego). List publikowany jest na stronach internetowych Federacji ([zobacz więcej >>>](#)) i w serwisie branżowym ngo.pl.

Fragment listu:

„Szanowna Pani Dyrektor,

w związku z zakończeniem procedury konsultacji społecznych drugiej wersji Planów Działania dla Priorytetów VI-IX PO KL na 2012 rok wyrażamy sprzeciw wobec sposobu w jaki konsultacje te zostały przeprowadzone.

Konsultacje zrealizowano pośpiesznie i ograniczając możliwość dostępu do nich wielu osobom i instytucjom, przeznaczając na nie wyłącznie cztery dni (od 25 do 28 października br.) i informację o ich prowadzeniu podając wyłącznie na stronach internetowych Instytucji Pośredniczącej i Instytucji Pośredniczących II stopnia w województwie kujawsko-pomorskim. Działania te nie gwarantują ani możliwości dotarcia z informacją o konsultacjach do zainteresowanych osób i podmiotów, ani też uzyskania merytorycznych i pogłębionych uwag i propozycji do konsultowanych dokumentów. Nie dokonano również publicznego podsumowania dwóch poprzednich etapów procesu konsultacji – zgłaszania propozycji co do zakresu merytorycznego Planów działań (w czerwcu 2011 roku), jak i konsultacji pierwszej wersji dokumentów w formie spotkań otwartych (w lipcu 2011 roku).

(...) Wspomniane powyżej dwa pierwsze etapy konsultacji umożliwiły szczegółową, merytoryczną dyskusję zainteresowanych stron nad kierunkami wydatkowania środków EFS na cenne dla regionu inicjatywy. Ostatni etap konsultacji podważył te

działania, ich obiektywizm i sens, jak i spowodował, że podmioty w nie zaangażowane poczuły się pominięte a ich wkład bezcelowy.

Prosimy o informację, w jaki sposób Instytucja Pośrednicząca planuje podsumować tegoroczne konsultacje Planów działania dla Priorytetów VI-IX PO KL w województwie kujawsko-pomorskim, jak również o ocenę czy Państwa zdaniem konsultacje społeczne powinny nadal pozostawać elementem procesu zatwierdzania tych dokumentów."

Odpowiedź urzędu na list Federacji drobiazgowo wskazuje jak wyglądał proces konsultacji, akcentuje ograniczenia czasowe w przygotowaniu dokumentów, ciągłe zmiany w ich strukturze, jak i zapowiada zbiorcze podsumowanie konsultacji oraz kończy się zapowiedzią **„Ponadto informuję, że również zapisy Planów działania na rok 2013 będą podlegały szerokim konsultacjom społecznym, co przyczyni się do przygotowania dokumentów odpowiadających na potrzeby potencjalnych beneficjentów PO KL z terenu województwa kujawsko-pomorskiego.”**

Inaczej mówiąc, list Federacji nie przyniósł wymiernych efektów, jednak odpowiedź na niego sugerowała, że sytuacja z 2011 roku nie powtórzy się w roku kolejnym. Tymczasem 31 lipca 2012 roku Federacja... napisała ponownie do dyrektora Departamentu i tym razem znacznie szerzej upowszechniała swoje stanowisko ([zobacz więcej >>>](#)). Co spowodowało powstanie kolejnego listu? Fragment tekstu poniżej:

„W tym roku pierwsza faza konsultacji została ogłoszona przez Instytucję Pośredniczącą 09 lipca br. (poniedziałek) i trwała do 13 lipca br. (piątek). Czas ten jest stanowczo za krótki. Nie daje on możliwości beneficjentom PO KL na dogłębną analizę projektów dokumentów oraz zebranie propozycji i ewentualnych uwag do ich treści. Jednocześnie przyjęcie tak krótkich ram czasowych dla konsultacji dokumentów na podstawie których wydatkowane zostanie kilkadziesiąt milionów złotych na wsparcie setek mieszkańców województwa, sugeruje, że znaczenie tych dokumentów jest małe, a głos instytucji i organizacji regionu ma znaczenie drugorzędne. Jednak dla planowania wydatkowania w regionie środków Europejskiego Funduszu Społecznego w 2013 roku nie ma ważniejszych dokumentów niż plany działania dla poszczególnych priorytetów.

(...) Zwracamy uwagę, że z podobną sytuacją mieliśmy do czynienia w 2011 roku, w trakcie konsultowania Planów działania na 2012 rok. (...). W liście do Zarządu Federacji, wskazaliście Państwo, że czas ten był wystarczający, bowiem w konsultacjach dokumentów wzięło udział 16 podmiotów. W tym roku, w rezultacie Państwa działań, propozycje do Planów działania złożyło już tylko 7 instytucji i organizacji.

Domagamy się poważnego traktowania instytucji i organizacji regionu w dalszej procedurze zatwierdzania Planów działania i potraktowania narzędzia konsultacji jako okazji do rzeczywistej, partnerskiej współpracy administracji z lokalną społecznością. (...)"

Jak odpowiedział Urząd? „*Odnosząc się do Państwa uwag dotyczących zarówno kształtu dokumentu poddanego konsultacjom, jak i krótkiego terminu w jakim zostały one zorganizowane, pragnę zauważyć, iż celem tak przygotowywanych dokumentów było wskazanie proponowanych kierunków wsparcia i przedstawienie założeń przyjętych przez IP. Należy podkreślić, iż zakończony został jedynie pierwszy etap konsultacji, w ramach którego przeanalizowane zostały wszystkie zgłoszone uwagi, także te które wpłynęły po wyznaczonym terminie.*” ([całość listu >>>](#))

Jednak mimo tej zdawkowej odpowiedzi **miesiąc później Urząd ogłosił drugą turę konsultacji planów działania i zaplanował... dwa tygodnie na zgłaszanie uwag i propozycji, otwarte spotkania podsumowujące z zainteresowanymi** i termin zakończenia konsultacji, który nie przypada w piątek. **Czy można tu mówić o sukcesie?** Związek między działaniami Federacji a postępowaniem Urzędu w drugiej turze konsultacji nie jest bezpośredni. Ale nie można wprost stwierdzić, że oba wydarzenia są bez związku.

Przykład 2: Kwiecień 2012 roku.

Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego rozpoczyna przygotowania do opracowania *Kujawsko-Pomorskiego Programu na Rzecz Ekonomii Społecznej*. Cele Programu dotyczyć mają m.in. mechanizmów współpracy samorządów z podmiotami ekonomii społecznej, określenia wizji i kierunków rozwoju ekonomii społecznej w regionie, skutecznego wydatkowania środków unijnych dostępnych w ramach PO KL, a także przygotowanie do efektywnego wykorzystywania środków Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2014-2020.

W związku z tym, w województwie powołano zespół przygotowujący program. Biorąc pod uwagę, że Federacja skupia kilkanaście organizacji, wśród których znajdują się podmioty ekonomii społecznej, organizacje prowadzące działalności odpłatną statutową zgodnie z Ustawą o pożytku publicznym i o wolontariacie czy działalność gospodarczą, a poprzez koordynowane przez Federację eksperckie grupy robocze Federacja współpracuje z przedstawicielami WTZ, ZAZ czy PUP, Federacja mogła oficjalnie zapytać: „*Zwracamy się z prośbą o wyjaśnienie, jakimi kryteriami kierowano się zapraszając uczestników pierwszego spotkania [służącego przygotowaniu Programu] oraz **w jaki sposób przebiegała procedura wyłonienia przedstawicieli organizacji uczestniczących w spotkaniu w dniu 23 lutego br. w Urzędzie Marszałkowskim, a którzy tworzyć mają zespół ekspercki do opracowania 'Kujawsko-Pomorskiego Programu na Rzecz Ekonomii Społecznej'? Czy Państwa zdaniem sposób wyłonienia członków grupy eksperckiej zagwarantował reprezentatywność tej grupy?***”

Jaki był rezultat listu? W odpowiedzi na list, - chociaż bez jednoznacznej odpowiedzi na cytowane powyżej pytania – do udziału w kolejnych spotkaniach grupy zostali zaproszeni nie tylko przedstawiciele Federacji, ale również innych organizacji związanych z problematyką ekonomii społecznej, w tym organizacji prowadzących ośrodki wsparcia ekonomii społecznej.

Czy więc w tym przypadku można mówić o sukcesie działań strażniczych?

2. Przygotowanie, stymulowanie i wspieranie środowiska NGO do przejmowania ról aktywnego i świadomego uczestnika konsultacji

Nie wystarczy powiedzieć, że głos organizacji jest zbyt słabo słyszalny, a tworzenie zespołów międzysektorowych powinno odbywać się w sposób transparentny i uwzględniający wszystkich

aktywnych i zaangażowanych w realizację zadań publicznych. Konieczne jest przygotowanie się do udziału w konsultacjach, znajomość prawa w tym zakresie oraz metod konsultacji. Nie jest zadaniem raportu opisywanie jakie działania na rzecz przygotowania i stymulowania środowiska pozarządowego w województwie kujawsko-pomorskim podejmowała Federacja i jaki był przebieg tych działań, ale warto wskazać tu podstawowe cztery elementy:

- a. W lutym 2013 roku powstał i został rozkolportowany do ponad 400 organizacji poradnik o konsultacjach społecznych

Publikacje o konsultacjach społecznych adresowane są najczęściej do pracowników administracji publicznej. Wydany przez Federację *Poradnik „Konsultacje społeczne”* pokazuje w jaki sposób to organizacje pozarządowe mogą i powinny angażować się w procesy konsultacyjne. Opisuje wymagania prawne dla prowadzenia konsultacji, jak też – na podstawie przykładu konsultowania programu współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi – ich przebieg. Omawia standardy konsultacji oraz pokazuje, w jaki sposób standardy te zastosować w procesie konsultacji programu współpracy z NGO.

Poradnik dostępny jest także [w wersji on-line >>>](#)

- b. Sześć szkoleń warsztatowych dla organizacji pozarządowych regionu nt. „Jak konsultować i jak być skutecznym w konsultacjach”

Szkolenia zostały zrealizowane na przełomie 2012 i 2013 roku w największych miastach regionu (w Bydgoszczy, Grudziądzu, Toruniu i Włocławku) i uczestniczyło w nich ponad 100 przedstawicieli organizacji pozarządowych.

- c. Apel do organizacji pozarządowych zachęcający do udziału w konsultacjach społecznych

Zachęcając do udziału w konsultacjach społecznych, Federacja wystosowała (kolportowany na dużą skalę, do ponad 500 organizacji i upowszechniany przez strony internetowe kilkudziesięciu samorządów w regionie) *„Apel do organizacji pozarządowych ws. konsultacji społecznych”*. W apelu, podpisanym przez trzyosobowy zarząd Federacji, wskazano m.in. *„apelujemy do Koleżanek i Kolegów z kujawsko-pomorskich organizacji pozarządowych o aktywny udział w konsultacjach społecznych organizowanych przez instytucje publiczne, zwłaszcza przez samorządy lokalne i regionalny.*

Konsultacje społeczne są jedną z metod rozmowy samorządów i instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi. Jednocześnie jest to okazja do faktycznego wpływania organizacji na polityki publiczne, wskazywania konkretnych potrzeb do zaspokojenia, proponowania praktycznych rozwiązań i wyznaczania jasnych celów do osiągnięcia. Do konsultacji trafiają propozycje strategii, programów współpracy, planów wydatkowania środków unijnych, projekty uchwał i innych dokumentów, których wprowadzenie ma bezpośredni skutek dla funkcjonowania organizacji pozarządowych, a przede wszystkim dla podopiecznych i odbiorców działań organizacji.”

Tekst apelu [dostępny jest również on-line >>>](#)

d. System Komunikacji i Konsultacji

Federacja udostępnia narzędzie internetowe „System Komunikacji i Konsultacji”, które znacząco ułatwia udział w konsultacjach. Założenie funkcjonowania Systemu jest bardzo proste – uwagi do opublikowanych w nim dokumentów mogą pozostawiać wszyscy zainteresowani, a weryfikacją i spełnieniem wymogów formalnych, czyli przesłaniem uwag na odpowiednim formularzu i w odpowiednim terminie, zajmuje się Federacja. Jednocześnie instytucje publiczne, które przeprowadzają konsultacje, mogą opublikować w federacyjnym systemie dokumenty, które kierują do konsultacji i mieć pewność, że na pewno propozycje te zostaną skomentowane.

Od uruchomienia narzędzia w II połowie 2011 roku do września 2013 roku poprzez „System Komunikacji i Konsultacji” konsultowane były m.in. projekty aktów prawnych, projekty dokumentów związanych z wykorzystaniem środków unijnych oraz programy współpracy z ngo (łącznie ponad 39 dokumentów). System, w tym przykłady już zakończonych konsultacji i wypracowanych stanowisk Federacji są dostępne pod adresem federacja-ngo.pl/konsultacje.

3. Aktywny udział w konsultacjach społecznych na szczeblu ogólnopolskim, regionalnym oraz lokalnym oraz współpraca z samorządami na rzecz testowania i promowania różnych metod konsultacji

Poza aktywnością w procesach konsultacyjnych, opisaną również częściowo w innych raportach Federacji (m.in. w raporcie „*Korzystasz ze środków unijnych? Pomóż je planować!*” czy też w raporcie „*I organizacje chcą planować rozwój swojego regionu!*”) oraz podsumowywanej na stronie internetowej Federacji (w formie wykazów konsultacji, w których Federacja uczestniczyła w danym roku kalendarzowym), warto wskazać specyficzne działania i przedsięwzięcia, w których Federacja uczestniczyła lub które organizuje i prowadzi:

- a. Bardzo szczególnym, cennym i nietypowym przedsięwzięciem jest powołanie przez Prezydenta Miasta Torunia **Rady społecznej ds. konsultacji społecznych**. Rada ta została powołana w lutym 2013 roku na podstawie wprowadzonego w Toruniu regulaminu konsultacji społecznych. Regulamin ten wskazuje m.in. że o przeprowadzenie konsultacji może wnioskować np. grupa co najmniej 5 organizacji pozarządowych działających na terenie Torunia.

Zadaniem Rady jest doradzanie Radzie Miasta oraz Prezydentowi Miasta Torunia w sprawach związanych z przygotowaniem i realizacją procesów konsultacji społecznych oraz opiniowanie tych inicjatyw. Ponadto Rada ma za zadanie opracowanie katalogu dobrych praktyk prowadzenia konsultacji społecznych. Ile i jakie dobre praktyki zostaną w nim przedstawione w dużej części zależeć będzie od zaangażowania organizacji pozarządowych, od inicjowania oraz aktywnego udziału w procesach zainicjowanych przez samorząd i inne środowiska. Federacja uczestniczyła zarówno w konsultacjach społecznych regulaminu konsultacji, jak też przedstawiciel Federacji został wybrany do Rady społecznej ds. konsultacji.

- b. Innym ciekawym przedsięwzięciem jest realizowany od sierpnia 2013 roku projekt „**Wysoka jakość konsultacji społecznych**”. Przedsięwzięcie to ma pomóc stworzyć proste, ale

efektywne modele prowadzenia konsultacji społecznych adresowanych do organizacji pozarządowych. W realizację pomysłu zaangażowało się pięć samorządów z województwa.

Dla celów projektu w Federacji utworzony został międzysektorowy zespół, w którego skład weszli przedstawiciele organizacji (6 osób) oraz samorządów (także 6 osób). Stronę publiczną reprezentują przedstawiciele różnych samorządów: regionalnego, powiatowego (powiatu rypińskiego), miejskiego (Włocławka), gminy-miasta (Radzynia Chełmińskiego) i wiejskiego (Bobrowa). Dlaczego grupa jest tak różnorodna? Ponieważ zadaniem zespołu jest wypracowanie modeli prowadzenia konsultacji społecznych przy uwzględnieniu specyfiki różnych jednostek samorządu. Modele odnosić się będą do konsultacji adresowanych do NGO, więc przede wszystkim chodzi tu o konsultacje programów współpracy samorządów z organizacjami.

- c. I wreszcie kolejnym istotnym przedsięwzięciem jest rozpoczęty również w sierpniu 2013 roku projekt z dofinansowaniem Europejskiego Funduszu Społecznego „**Wspólne wyzwania, wspólna odpowiedzialność**”. To wspólna inicjatywa Federacji i Powiatu Bydgoskiego.

Przedstawiciele Federacji i Starostwa Powiatowego (łącznie 8 osób) utworzyli zespół konsultacyjny, który prowadzi całość przedsięwzięcia. Zespół wypracowuje założenia i sposoby realizacji konkretnych procesów konsultacyjnych na terenie powiatu i poszczególnych gmin – konsultacji adresowanych do mieszkańców. Po przygotowaniach merytorycznych powstaną konkretne plany konsultacyjne realizowane w oparciu o różne, dotychczas mało stosowane lub w ogóle nieznane z praktyki w Polsce techniki konsultacji społecznych. Na realizację tych procesów powiat i gminy z jego terenu otrzymają konkretne wsparcie finansowe (tzw. bony konsultacyjne). Pozwolą one na realizację konsultacji „skrojonych na miarę” zarówno w zakresie doboru tematyki, jak i zastosowanych technik.

III. Rezultaty działań

Główna cecha działań na rzecz konsultacji społecznych, które prowadzi Federacja to ciągłość. Nierzadko drugą cechą jest ich powtarzalność. Warto wskazać więc na trzy rezultaty działań:

- ✓ **Wpływania na zmianę podejścia administracji (zwłaszcza regionalnej) do uczestnictwa organizacji pozarządowych w planowaniu działań strategicznych:**
  - W przygotowaniach planów wydatkowania środków Europejskiego Funduszu Społecznego w kolejnych latach (przykład opisany w niniejszym raporcie);
  - w przygotowaniach *Kujawsko-Pomorskiego Programu na Rzecz Ekonomii Społecznej* (przykład opisany w niniejszym raporcie);
  - w przygotowaniach Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020 (głównie dzięki kontaktom listownym, zwłaszcza opublikowaniu listu otwartego, który sprowokował spotkanie przedstawicieli Federacji z Marszałkiem Województwa); [szerzej na ten temat >>>](#)

- ✓ Zainicjowanie **realizacji i wspólne wykonanie z administracją lokalną projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych** skierowanych na podnoszenie wiedzy i umiejętności w zakresie planowania i realizacji konsultacji społecznych. Tak dzieje się w przypadku opisanych w raporcie projektów „*Wysoka jakość konsultacji społecznych*” oraz „*Wspólne wyzwania, wspólna odpowiedzialność*”. Łącznie w obu przedsięwzięciach uczestniczy 6 samorządów szczebla lokalnego, powiatowego i regionalnego, przy czym realizacja projektu „*Wspólne wyzwania...*” jest w pełni wspólną inicjatywą (z podziałem zadań i budżetu) Federacji i Powiatu Bydgoskiego.

- ✓ **Uzyskanie przez Federację opinii wiarygodnego partnera w konsultacjach społecznych**, dla którego ważna jest zwłaszcza idea konsultacji, ale który potrafi również konstruktywnie odnosić się do proponowanych rozwiązań oraz pomagać w inicjowaniu działań adresowanych do lokalnych społeczności.